

Shlomo Moshe Amar
Rishon Lezion Chief Rabbi Of Israel
בצהי"ש, בש"ן בלבת י"ז אדר ב' הרש"ח.

שלמה משה עמאר
הראשון לציון הרב הראשי לישראל

דצת- תורה .

בישמעון היום לפני מן תבא"ם פוסק דוכון מוה"צ
 רבין צובדיה יוסף שליט"א,
 המפיעו הפכוסנומיא הכ"ז אברהם שטיינבל" ה"ו וג"ד יג"א
 שפ"ן ה"ו. יצודי, נאמר לשמרו סקירה מפולחית ואמצות
 בדבר הבדיקות ~~ה~~ הנצטות בימנו אלה, לקביעת המות,
 נאמר בעוריות שונים .
 מרן שליט"א איב דצת דצת גרמ, שיעיקר הבין
 המות נקצ, עם מות המוח בולו בולו לכ"צ המוח והפסקת
 הנשימה באופן ב"מ הפיק .
 והלבדי שהם יצשה צ"י נאמנים, שיקימו וצדה מיוחדת
 הבולעת ת"י בקיאות בזמן ז"י, שפכר הפקדוק ובאמית
 שאין נקטו כל הצדדים הדרושים, ונצרכו כל הבדיקות
 הבראיות בז"י, הלא יוצא מן הפ"ם .
 וגם זאת דורש מן שליט"א, שנתן צבור מפולחית
 לפ"א אדם או להשפחה, שלא יתקומו מן המשיבים, ול"ן
 ול"ן ממנו אברים, ולא יצשה שום פעולה אחרת (הצ"ם).
 צ"א אחר הפסקת פעילות הג"ב עצמית. ופ"מ
 וב"ב"ב בקפידא .
 ור"מ"ה מהימנא באצרה ביום ה"ה. ל"מ. א"מ.

בשם ס"ן ז"ו ממנו חלואי ד"מ פ"ת מצו.
 ו"מ" ס"י ד"מ" ו"מ" ו"מ" אצ"ם י"ן

[ON THE STATIONARY OF THE SEPHARDIC CHIEF RABBI'S OFFICE]

Shlomo Moshe Amar

Rishon LeZion Chief Rabbi of Israel

17TH Adar II, 5768 [March 24th, 2008]

Rabbinic Ruling

In our meeting today in the presence of Rav Ovadiah Yosef, Professor Rabbi Avraham Steinberg and Professor Rabbi Yigal Shafran gave a detailed overview and summary concerning the establishment of death vis-a-vis brain death, which included various clarifications.

Rav Ovadiah Yosef ruled that death is established upon death of the brain, including the brain-stem, and irreversible cessation of [autonomous] respiration [even if the heart is still beating]. But only on the condition that this determination [of brain death] be done by trustworthy people that include a committee of Torah scholars that are experts in this area [of medicine and halacha surrounding brain death], that they will check that all the appropriate steps were taken to make this determination.

At the same time, Rav Ovadiah ruled that families who reject brain death as halachic death have the right to request that the ventilator not be removed and that no organs be recovered for transplantation. His instructions should be followed punctiliously.

Signed by,

Rav Shlomo Amar

Rav Ovadiah Yosef

פרופ' אברהם שטינברג

חוק מוות מוחי-נשימתי – דעת הגר"ע יוסף

1. בפגישה שנערכה בביתו של הרב עובדיה יוסף שליט"א* ביום י"ז אדר ב' תשס"ח (24.3.08) בנוכחות הרב שלמה עמאר, הרב פרופ' אברהם שטינברג, הרב יגאל שפרן, והשר אלי ישי, הצגתי לרב יוסף את עיקרי חוק קביעת מוות מוחי-נשימתי, שעולה היום להצבעה במליאת הכנסת לקריאה שניה-שלישית.
2. הרב עובדיה יוסף שאל על עמדת הרב אויערבאך בסוגיית מות המוח. הסברתי את עמדתו. הרב יוסף תמה למה צריך הוכחה שכל תאי המוח מתו, די בכך שאיננו נושם ושמוחו מת.
3. הצגתי לרב יוסף את המכתב בכתב יד של הרב דוד פיינשטיין על עמדת הרב משה פיינשטיין בנידון.
- ספרתי לרב יוסף על פגישתי בבית הרב שלום יוסף אלישיב יחד עם חה"כ משה גפני. הרב יוסף תמה מדוע אין הרב אלישיב מקבל את המוות המוחי נשימתי, שהרי על פי הגמ' יומא הקובע הוא נשימה ולא פעילות הלב. [כמו כן הסכים הרב יוסף לתוספת בחוק, על פיה משפחות שאינן מקבלות את המוות המוחי מבחינת ההלכה, יוכלו לדרוש המשך טיפול נשימתי עד הפסקת פעילות הלב. אך הוא תמה על ההסדר שנציגי דגל התורה יצביעו נגד החוק אבל יאפשרו לו לעבור, כי לדעתו צריך להכריע לכאן או לכאן].
4. הרב יוסף פסק נחרצות שלדעתו מוות מוחי-נשימתי הוא מוות על פי ההלכה, והורה לשר אלי ישי שכל נציגי ש"ס בכנסת יצביעו בעד החוק.
5. השר ישי ביקש לקבל בכתב את פסיקתו של הרב יוסף מחשש למהומות ולפשקווילים, אך הרב יוסף אמר שאין לחשוש מאלו, ויש להודיע על דעתו בנחרצות.

ביום י"ט אדר ב' תשס"ח (26.3.08) נשאל הרב עובדיה יוסף על ידי הרב עמר בקשר לתרומת איברים מנערה בת 18 שנה (חנה חובב), שנקבע אצלה מוות מוחי לאחר מניגוקוקל מנינגיטיס (אני הייתי בקשר הדוק ובדקתי את הפרוטוקול של קביעת המוות המוחי, וכן בוצע TCD שהתאים למוות מוחי). הרב עובדיה יוסף התיר הוצאת איברים חיוניים להצלת חולים בפנינו במצב מסוכן.

* בכוקרו של היום בו נערכה ההצבעה על החוק בקריאה שניה ושלישית.

[Author] Professor Rabbi Avraham Steinberg, MD

The [Kneset] Law of Brain-Respiratory Death – The Opinion of Rav Ovadiah Yosef

- 1) At the meeting that took place in the house of Rav Ovadiah Yosef, on the 17th of Adar II, 5768¹ (March 24th, 2008), in the presence of Rav Shlomo Amar, [the author] Rabbi Dr. Avraham Steinberg, Rabbi Yigal Shafran, and Minister Eli Yishai, I explained to Rav Yosef the main points of the proposed bill “Establishing Brain-Respiratory Death” that is to be voted upon in the Kneset for the 2nd and 3rd reading. [The bill was subsequently passed]
- 2) Rav Ovadiah Yosef inquired as to the opinion of Rav [Shlomo] Auerbach on the subject of brain death. I explained his position. Rav Yosef was bewildered as to why he [Rav Auerbach] felt the need to require the death of every brain cell, as it would be enough that the person is not breathing and that his brain [as an organism] is dead.
- 3) I showed Rav Yosef the handwritten letter of Rav Dovid Feinstein concerning the opinion of Rav Moshe Feinstein on the subject.

I informed Rav Yosef of my meeting in the home of Rav Shalom Yosef Elyashiv together with Member of Kneset Moshe Gafni. Rav Yosef wondered why Rav Elyashiv does not accept brain-respiratory death since according to the Talmud Yoma [85.] death is determined by [cessation] of [autonomous] breathing and not the [lack of] heartbeat. {Rav Yosef, however, did agree to add an addendum to the law to accommodate families that do not accept brain death according to halacha allowing them to request [and receive] further ventilation until cessation of heartbeat. But he [Rav Yosef] was surprised that the Degel Hatorah party representatives were instructed to vote against the law but allow the law to pass [by not causing the government to fall], because Rav Yosef felt one must decide one way or the other.}

- 4) Rav Yosef ruled vehemently that brain-respiratory death is death according to halacha, and he instructed Minister Eli Yishai that all Shas members of Kneset need to vote in support of this law.
- 5) Minister Yishai requested to receive in writing the ruling of Rav Yosef out of concern for criticism and doubt [lit: disturbances and posters criticizing their decision], but Rav Yosef said there is no concern about these things and said that his opinion should be widely disseminated.

[Two days after the meeting described above] On the 19th of Adar II, 5768 (March 26, 2008) Rav Amar asked Rav Yosef about a specific case of organ donation from an 18 year old woman (Chana Chovev) who was brain dead from Meningococcal Meningitis (I was closely involved [with the case] and I reviewed the protocol [that they were properly followed] for determining her brain death and the TCD [Trans-cranial Doppler test results] that were done confirming her brain death). Rav Ovadiah Yosef permitted the removal of her critical organs to save the lives of other people who were in danger of dying.

---

¹ On the morning of the vote on this law in the second and third reading [in the Kneset].